

Kazakh transcript:

Менің әкем тағыда көп, басқа жас балалар, ерлер, шалдар, шалдардың қатарында майданға, соғысқа кетеді. Мен өзім мектепте оқыған кезде әкемді бірнеше рет сұрадым: «Маған соғыс туралы әңгімелеріңізді айтыңызшы. Соғыста қалай болды?» Бірақ менің әкем осылай маған айтушы еді: «Соғыс туралы айтатын қызық әңгімелерім жоқ, балам. Соғыс деген – ол тек қана қан, өте қиын нәрселер, тек қана қасірет. Сол нәрселерді сендер, менің балаларым, ешқашан көрмейсіңдер... көрмендер... Біз көргеніміз жетеді. Мен соғыс туралы көп әңгіме айтқым келмейді». Сонымен менің әкем соғыста, майданда болып көп силықтар алып, көп награда, медаль, ордендар алып аман есен үйіне қайтып келеді. Соғыс туралы екі әңгіме ғана менің әкемнің өмірінен мен білемін. Біреуі «тіл тауып әкелу» туралы. Орысша «Добыть языка». Жау жақтан бір адамды ұстап әкеліп, одан бәрі хабарларды біліп, соны дұрыс... өз жағына керек нәрселерді қолдану. Менің әкем барып, жаңа кішкентай группаны алып өзінен, оларға өзі командир болып, жаңағы тілді тауып әкеледі. Сол үшін медальді алады. Екінші айтқан әңгімесі: бәрі автоматтармен атып жатқанда тура қасында досы болған... бір жігіттің тура басына оқ тиіп сол жерде өліп кетеді. Содан кейін маған әкем ешқандай әңгіме айтпады. «Неге?», десеніз, мен ол кісіден... көзінен ұқтым... ол әңгімелерді айтуы өте қиын, өте жүрегіне ауыр тиетін. Мен ұғып, одан басқа, «Соғыс туралы маған әңгімелерін айтып беріңізші», деп ешқашан да сұрамадым. Бірақ Қазақстанда әрбір жанұяның ішіне соғыс кірді. Әрбір жанұядан бір, екі, үш одан көп адамдар соғысқа шақырылды. Әкелері, ағалары, бауырлары, күйеулері әрбір семьядан соғысқа кетті. Біздің жанұямыздан соғысқа барған менің әкем. Ол кісі аман-есен қайтып келді. Украина да соғысты, Курская дугада болды. Курская дуга деген өте қиын, өте үлкен шайқас болған жер. Әкем соғысқа барғанда жол бойы бір адам өлең айтып барды. Сол өлеңдер әкем ылғи да есінде жүретін. Бір поезд жас ерлер қайтқаннан... сол бір поездан қайтқандары өте аз адамдар болды. Көбі соғыста қалды, соғыстан қайтпады. Сол жерде өздерінің өлімдерің тапты.

English translation:

My father had gone to the war like many other boys, men and old men did. When I was a child I would ask my father several times, “Tell me, please, about the war. How was it at the war?” But my father would say, “My daughter, I have no interesting stories about the war. War... is only blood, suffering and tragedy. You, my children, will never see such things. What we have seen is enough. I don’t want to tell stories about the war.” So, my father had been to the war and he had received many awards, medals and orders and had returned home alive and healthy. I know only two stories about war from my father’s life. One of them was about how to “get the tongue”¹. In Russian, “Добыть языка”. They would have to capture a person from the enemy’s side, get from him the necessary

¹ To capture someone from enemy’s side as source of information

information and apply it with advantage for their own side. A small group which was headed by my father captured “the tongue”. For that (service) he was awarded a medal. The second story he told was when all people were shooting, his friend, lying near him, caught a bullet directly to his head and he had died right next to him. Then, he never told me stories. I saw it in his eyes that telling these stories was very painful for him. I understood that and never asked him, “Tell me, please, stories about the war”. But war had touched and affected every family in Kazakhstan. From each family one, two, three or more people were called up for military service to the war. Fathers, uncles, brothers, husbands from each family have gone to the war. From our family, our father was called up to the war. He came back healthy and alive. He was at the war in Ukraine, Kurskaya duga¹. Kurskaya duga was a very hard and great battle. While my father was walking to the front during their journey one of the men would sing a song. Those songs were always in my father’s memory. There were a lot of people in the train who were going to the war, but only few people came back. Many people remained at the war. They didn’t come back. They found their death there.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use everyday. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2003-2009 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

¹ Geographical name in Russia